

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespundențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICEAȘĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Chestiuni culturale.

Avem chestiuni grele economice, acolo-i de pildă chestiunea agronomică și industria. Aceste chestiuni bolnăvicioase, astăzi sunt în stadiul crizei. Până nu vom face diagnoza acestei crize, nu vom putea afla leacul sigur, ci vom rămâne tot vechile figuri târâtoare pe pânțele; peste cari calcă roata carului triumfal al culturai. Aceasta diagnoză voim a o face aici.

Să începem cu agronomia. Pentru ce nu pot suportă proprietarii noștri sarcinile publice, în vreme ce, bunăoară germanul într'aceleși condițiuni de sarcini publice, nu numai își susține moșia, ci și-o lărgește în contul țaranului român? Cine cunoaște modul de lucrare al germanului, mai departe modul de traiu, este în clar cu toate.

Germanul este de dimineața până seara în lucru, se hrănește bine ca să supoarte acest lucru încordat și face din holda sa grădină — românul lucrează numai când n'are ce mânca, cu pauze de prânzuri mici și prânzuri mari și cu cetera la ureche, trăește cu ceapă, corobețe nehrănitore și se ametește cu alcool; lucrează dar cu puteri istovite, iar holda lui e înecat de spini și polomidă, încât par'că asupra lui s'a răsbunat blăstămul d-zeesc enunțat asupra omenimei pentru păcatul lui Adam și Eva, care este, că: »spini și polomidă va răsări«.

Dacă vom adauge la aceasta disproporție de productivitate și disproporția de conzum atuncea bilanțul e cert.

Si anume viața sobră cumpănită și cu socoteală a germanului, iar de altă parte desfrâul și luxul fără socoteală la poporul nostru. Cultura învață la muncă ușoară și productivă, la traiu moderat și sănătos, la păstrarea și utilizarea câștigului — la calcul economiei —; incultura simplaminte scrumă pământul și tânjește de pe o zi pe alta din aceia ce găsește. Vrem să zicem prin aceasta, că chestiunea agronomică este chestiune culturală. Mai înainte să ne cultivăm poporul în școală și afară de școală, cu cuvântul și cu cartea, să-l introducem în secretele muncii cinstite și inteligente și a traiului cinstit și măsurat; să facem ca fiecare țaran să

lucreze cu socoteală, făcându-și bilanțul venitelor și perderilor sale, că numai omul care lucrează cu socoteală știe ce are. Nu aceia este lucru de căpetenie, să câștigăm pământ poporului, ci să-l învățăm mai înlăiu, cum să cultive pământul productiv, că numai atuncea va avea folos de el; altfel vom rămâne tot unde am fost mai înainte, anume la setea după pământ; iar după ce ne-am stâmpărat setea — adecă am cuprins pământ — ajungem la bancrot. Priviți în lături exemplele prisosesc.

Pe raționamentul aici desfășurat credem a fi îndreptățiți să declarăm chestiunea agronomică, de chestiune culturală.

Trecem acum la industrie. Industrie nu avem, pentru că nu avem cultură industrială, la industrie nu să recere numai brațe, ci în prima linie cultură, inteligența de a produce lucruri agreabile pentru gustul consumătorilor. În prima linie pentru prelucrarea materiei brute produsă de agronomie și utilizată pentru trebuințele poporului. Așa să produce capitalul național-economic, și luxul dezvoltat între aceste cadre este admis pentru că nu este altceva, decât schimbul capitalului intelectual.

Când vrem dar să creem o clasă industrială, atunci să începem cu cultura industrială pentru că altfel nu poate susține concurența cu industriașul străin, care lucrează mai bine; ci rămâne la produse sărăcăcioase, slab cercetate și rău plătite.

Asociațiunea culturală din Sibiu a făcut un frumos început pentru aceasta și numele D-lui Victor Tordășianu va rămâne însemnat în istoria dezvoltării industriale.

Asociațiunea din Arad, încă a făcut un modest început, prin acordarea ajutoarelor pentru tineri aplicați la industrie; îndeosebi merită atențiune încercarea Asociațiunei aradane de a trimite tineri industriași în străinătate pentru perfecționare în specialitatea lor. Primele încercări nu au succes în tocmai, pentru că poate alegerea acelor tineri nu a fost norocoasă. Este însă de dorit, ca să se lucreze și pe mai departe, nu numai la aceia, ca să se facă industriași, ci mai presus de toate buni industriași, capabili de con-

curență și de a întemeia ateliere, tot atâtea școale industriale.

Când vom avea aceasta clasă industrială cultă, atunci, nu va mai fi pentru noi industria ur debuseu de perdere în suflute, ci din contră un centru pentru formațiunea unei clase productive și bogate, burghezimea, pe care o vedem la alte popoare, unde formează trunchiul vieții naționale.

Într'un stat civilizată fără aceasta clasă, poporul agronom se devalvează la o gloată campestră, care scrumă pământul, ca să se îngrășe din el alți. Chestiune culturală este dară și chestiunea industriei.

Dela aceasta diagnoză facem pendent viitorul ei, cu alte cuvinte *cultura este treapta cea dintâiu a industriei*.

Cultura se socotea de uni de monopol al latainărilor. O părere îngustă și greșită, pentru că este universală, un bun comun al spiritului omenesc, care servește toate breslele: dându-le acestora lumină îndreptătoare, înălțându-le până la regatele bogăției și ale puterii. Am văzut cum cultura a pus în scaunul prezidial al celui mai civilizată popor al poporului francez pe un industriaș.

BCU Cluj / Central

Învățătorul ca model în școală și societate.*)

Disertațiune cetită în adunarea generală a înv. din stânga Murășului

de

Aurel Bădescu, învățător.

**Mult On. Adunare generală!,
Stimați colegi!**

Dela întemeierea lumii până în ziua de astăzi, doi rivali neîmpăcați între sine duc o luptă crâncenă și necurmată, ca unul ori altul să devină învingătorul. Lupta aceasta crâncenă purtată în toate timpurile au angajat în șirul luptătorilor pe toate națiunile lumii, iar dela dibăcia și iscusința conducătorilor acestor luptători au atârnat soarta acelor națiuni. Acești doi rivali, de cari este legată soarta tuturor popoarelor sunt: unul elementul științei sau al luminei, iar celalalt elementul întunecului, sau al ignoranței, iar dibaciul lor conducător, permiteți-mi d-lor, al numi pe modestul învățător.

Învățătorul este acel factor căruia i-se încredințează aceea oaste a tinerimei plâpânde spre a o pregăti și întări în lupta contra întunecului. „El este acela care împinge cu toată siguritatea și iuțeala o națiune spre cultură și civilizațiune, trecându-l printre scyla și caribdile, printre barierele ignoranței și a tuturor calamităților, de care suferă el! El este legiuitorul și suveranul popoarelor!“

În privința rolului, ce învățătorul are în mijlocul poporului nu putem fi în de acord cu nimeni, căci nu este țară civilizată pe pământ, care să nu-și îndrepte

primul gând spre școală, respective spre reprezentantul ei. De aici apoi și interesul deosebit ce-l au pentru cvalificațiunea și starea lui materială deosebitele state dornice de progres, cari recunosc și văd în personalitatea învățătorului, pe cel mai important factor în stat, care prepară și întărește statul. Aceste convingeri va fi având și principele Bismark când mărturisește, că pe Franția în lupta nefericită, ce o avuse la 1870 n'a învins'o armata prusiană, ci școalele respective învățătorii cei brăvi ai nemților. Tot în acest înțeles a zis și francezul Iules Simon, că poporul, care are școalele cele mai bune, e cel dintâiu pe lume, sau va fi; iar lordul Brougham: „Dominantele nostru este învățătorul, alfabetul său e mai puternic, decât baionetul soldatului“. „Dă-mi școala, și-ți voi reforma lumea întreagă“ a zis Plato, de acest adevăr incontestabil a fost pătruns și regele Svediei, când se exprimase: „În viitor învingerea va fi pe lângă armata, în care, individul va fi cultivat mai fundamental“. „Nimenea nu poate patriei da un folos mai mare, decât cei ce instruează tinerimea“ a zis Cicero; iar memorabilele cuvinte alui Vic. Hugo care a zis: „Învățătorii sunt singura armată, pe care o recunoaște civilizațiunea“ vor rămânea o lege sfântă în sufletul națiunilor dornice de cultură și progres.

Învățătorul prin educațiunea tinerimei în înțelesul adevărat creștinesc, pune peatra din unghiu la clădirea mărețului edificiu al luminării, al religiosității, al moralei și al măririi naționale. El poate lăsa și sădi cel mai adevărat patrimoniu în inima și sufletul fiilor lui sufletești dându-le o bună educațiune. Și ce numim bună educațiune? Numim bună educațiune, educațiunea integră, adecă aceia, care formează corpul, spiritul și moravurile. Aceste trei feluri de educațiunii: fizică, intelectuală și morală formează trinitatea adevăratului om social. „Educațiunea bună deci face mărirea popoarelor și le menține splendoarea, le previne decadența și la trebuință le rechemă din uitare“ a zis Xenofon.

Egiptenii, grecii, falnicii romani ș. a. popoare din vechime erau odinioară puternice, bogăți de mărire și putere; când însă artele, științele și bunele moravuri începuseră a se neglija în lipsa unei bune educațiuni, ce s'a întâmplat cu soarta acestor popoare? Deodată cu decadența, acelea frumoase virtuți, au început și descompunerea imperiilor și a națiunilor, ce le alcătuiau. Aceiași va fi soarta tuturor statelor și popoarelor în toate părțile pământului și în toate veazurile viitoare.

Dacă analizăm așezămintele unor state, ca: Svițera, Danemarca, Belgia, Holanda ș. a. vedem că națiunile acestor state mici, au devenit a fi puternice prin cultură și civilizațiune și predominante peste alte popoare mai inferioare lor. Din aceste exemple putem vedea, că bunăstarea acestor națiuni, este rezultatul unei educațiuni bine îngrijite și exercitată de învățători destoinici și conștii de chemarea lor.

Din cele expuse până aici, vedem că locul și chemarea învățătorului în educațiune este importantă și sublimă, și pentru-ca să corespundă întru toate acestei misiuni frumoase și grele, se recere, ca însuși educatorul-învățător să poșadă un număr conziderabil de virtuți și cunoștințe referitoare la chemarea sa, fără de cari, adevărata educațiune și instrucțiune ar deveni un greumânt pentru învățător, iar roadele muncii sale zădarnice.

Celebrul filosof francez Rousseau în antropologia pedagogică zice: „Începeți odată a studia mai bine pe elevii voștri, căci încă nu-i cunoașteți cum se cu-

*) Publicăm această disertațiune, la recercarea Reuniunii; învățătorilor din stânga Murășului.

vire!“ Cu acelaș drept pretindem și noi cu Socrates „cunoaște-te pe tine însuși...” căci necunoscându-ne calitățile fizice și intelectuale, cum vom contribui a determina acele calități la alte ființe omogene nouă?

Ca învățătorul se fie un adevărat model în chemarea sa, și pent-u ca să poată cu rezultat sigur deșteptă și dezvoltă toate acelea calități amurțite însădite de înalta divinitate în tinerile odrasle lui încredințate să recere ca el însuși să întrunească toate calitățile, cari sunt indispensabile unui educător; apoi să poșadă o știință solidă și un număr mai mare de cunoștințe. Un pedagog a zis: „Ca să poată învățătorul lucra cu bun succes la creșterea și instruirea tinerimei, mai întâiu trebuie să fie el însuși educat, căci este un adevăr necontestabil, că cea ce n'are cineva, nu poate da altuia“.

Asupra însușirilor fizice nu voi stărui să molest z paciența On. adunări, conziderând, că ori-cine este convins că numai omul sănătos binecrescut fizice poate corăspunde acestei misiuni atât de dificilă.

Ca însușiri fizice învățătorul să aibă:

- 1., o simetrică constituțiune fizică a tuturor organelor sale;
- 2., o completă sănătate a tuturor organelor externe și interne;
- 3., o vedere și un auz bun;
- 4., vocea să-i fie curată și sonoră; și,
- 5., să observe cu scrupulositate totdeauna și în toate împrejurările ordinea și curățenia în și afară de școală.

Dacă pentru învățător însușirile fizice au o însemnătate deosebită, atunci însușirile morale și spirituale sunt cu mult mai însemnate. Corpul este privit, ca organ al spiritului, ca mijloc pentru realizarea scopului sublim, până când sufletul e schinteia divină, este puterea ce ne conduce la adevărata perfecțiune. Astfel, după cuvintele pedagogului și fost profesor Dr. Lazar Petrovici: „Celce întrelasă a-și perfecționa puterile spirituale, cari formează decorarea omului, nu e pătruns de vocea timpului, care ne chiamă a sacrifică emulând la altariul Minervei, pentru-ca să ne asigurăm o existență mai onorifică, un viitor mai strălucit“. Dacă aserțiunea aceasta poate forma un principiu fundamental pentru fiecare individ, după cuvintele celebrului pedagog Overberg pentru învățător ca educător însemnă: „... o vocațiune cerească, pentru a conduce noua generațiune pe calea adevăratei înțelepciuni, inspirându-i teamă și respect cătră înalta prevedință“. În fața timpului ce tinde tot mai mult spre știință și progres și a evenimentelor viitoare, ne încumbă o îndoită datorință, ca să deșteptăm și dezvoltăm, acuma ca ori și când mai mult aceia conștiință, ce ne ridică la demnitatea de adevărați apostoli ai poporului. Și dacă dorim, ca să ne avântăm la aceia demnitate ce formează aureola chemării noastre în toate referințele vieții, este incontestabil necesar, ca să ne dăm seamă și de bazele fundamentale, cari edifică și potențiază aceia conștiință de demnitate, ce ne-o arogăm nouă.

Ca bază acestei demnități sunt deosebitele calități sufletești și morale precum și o solidă cultură intelectuală ce-o reclamă timpul de azi în toate manifestările vieții. Călăuziți numai de aceste însușiri putem învinge cu siguritate multele obstacole, cari adese-ori ni-se opun cu rezistență, în detrimentul intereselor bine pricepute ale învățământului în genere: a educațiunei și instrucțiunei școlare.

1.) *Învățătorul să fie de un caracter firm*, căci fără un caracter firm, ori ce activitate, ce ar dezvoltă-o

în favorul școalei și a societății plină de agitațiuni și pasiuni, la ori ce moment ar da de naufragiu. Să dovedească, că convingerile sale sunt rezolute și nu sufăr nici o abatere dela aceia ce-i dictă datorința. Vorbele și faptele în consonanță, să-i fie o oglindă fidelă, o lege sfântă isvorită din o convicțiune bine premeditată. Să aibă în vedere, că însuși Mântuitorul nostru Isus Hris. cel mai mare pedagog al timpurilor creștine, în urma credinței divine profesate suferea batjocuri, chinuri, restignire și moarte. Fie ce va fi, învățătorul nici în cele mai critice împrejurări să nu renunțe la nimica, din cea ce l-ar degradă în caracterul său.

2.) *Învățătorul să fie cu iubire față de chemarea sa*, căci fără o iubire sinceră va fi pururea expus pericolului, de a fi luat în vârtejul tuturor nefericirilor.

Nu afirm, că prin o iubire sinceră a chemării noa tre vom fi cruțați de a lunei tăutate, căci după o maximă a vechilor latini: „Pe cine a urât D-zeu, l-a făcut pedagog-învățător“, nici chiar în limbi îngerești de am vorbi, soartea noastră este grea. Numai întru cât, îndeplinindu-ne datorii, cu iubire, zel și căldură încunjurând așa numitele patimi: indiferentism și lene, vom amelioră starea aceasta grea, ajungând numai astfel, la aceea stare sufletească, ce se numește *fericire*. Apoi, după cuvintele marelui moralist italian Silvio Pellico: „Îndeplinirea datoriei este așa de necesară pentru fericirea noastră, încât până și suferințele și durerile, se schimb în desfătare în inima unui om marinos, care suferă și moare pentru a fi folositor semenilor săi“.

3.) *Să aibă iubire față de copii*, căci această însușire este prima condițiune la succesul învățământului. Prin o iubire sinceră și neinteresată escităm în inima elevului aceia iubire reciprogă, ce le deșteaptă ascultare și supunere.

„Numai iubirea adevărată poate educă energic, precum numai spiritul curat vioiu e în stare a instrui prosperător“ zice: Lauckhard, iar un alt pedagog Carol Smidt: „Educătorul trebuie să știe iubi, ca să poată propaga iubire și să samene în lume iubire“.

Fără iubire nici cele mai severe mijloace de disciplină nu și-or ajunge scopul dorit, căci după zisa sfintei scripturi: „De așa grăi în limbi îngerești și ome-nești, iară dragoste nu am, făcutum'am aramă sunătoare și chimval răsunător“. Iubirea să fie serioasă, dar amabilă, căci după convingerea distinsilor pedagogi Rolfus și Pfister în opul: *Real Encyclopedie des Erziehungs und Unterrichtswesens*. Inima copilului nu se va vătămă prin iubire serioasă, ci mai mult se va întări în convingerea, cum că educătorul și atunci rămâne voiturul său de bine, când îl amenință cu pedeapsă...“ Un adevărat ideal de iubire a fost Mântuitorul nostru Isus Hristos, care își sacrificase chiar și viața în nemărginita lui iubire; apoi un model de profundă iubire a fost și marele pedagog Pestalozzi, care mărturisind: „Iubesc pruncii și pentru dânșii voiu să trăiesc“ devenise iubit și stimat cu fanatism din partea elevilor lui, iar din partea lunei stimat și admirat.

4.) *Învățătorul trebuie să fie blând*, pentru-ca să poată exercia supravegherea, ce produce aceia disciplină liniștită, care nu ascunde sub luciul său sămănțele răsvătirii.

Învățătorul fiind blând și prevenitor față de elevii săi, mai curând va intra în inima lor, decât dacă ar recurge la alte mijloace disciplinare.

Din neblândete se începe formarea de rele foarte grave; ea strică inima aceluia care se lasă a fi stăpânit de dansa; ea irită și mătnește pe ceialți! de

acea și sfânta scriptură ne demândă: „Fi-ți înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbii“. „Dacă învățătorul apare elevilor ca un despot sau tiran — zice pedagogul Kehr — atunci e foarte natural, că crește capete cerbicoase, cari se revoaltă pe față contra voiei sale, sau niște ipocriți, cari pe față se arată că se supun ordinelor lui, iar după spate îi scot limba“.

Sunt mulți pedagogi cari, cred a substitui blândeța prin unele mijloace severe recurgând adeseori la bătaie. Eată ce zice un excelent bărbat de școală James Hughes în cartea sa *Greșeli în instrucțiune*: „Învățătorul, care pentru susținerea disciplinei, recurge des la bătaie, acel învățător, sau este prea leș, sau prea slab. Un astfel de învățător, sau n'are simț, sau nu are putere de voință“. Un alt bărbat de școală iarăși afirmă: „Eu aflu, că disciplina bună a claselor stă în raport invers cu bătaia aplicată în acele clase: Bătaie multe disciplină rea; bătaie puține, disciplină mai bună; bătaie de tot puține, disciplina cea mai bună“.

(Va urma.)

Sufletul omenesc.

(studiu metafizic)

de

Vichentie Simiganoschi

preot ort. rom. în Ilișești (Bucovina).

— Continuare. —

Precum lumina nu luminează fără de corpul ei, care este para, și ochiul nu se vede pre sine, ci numai alte obiecte, tot așa și conștiința, ca subiect nu se poate pre sine notă, ci ea notează numai evenimentele petrecute în lăuntrul nostru, prin cari devenim de sine conștiinți.

Gândirea fiind ultima consecvență a tuturor evenimentelor noastre notate, ea ne duce să nu simțim, că suntem, pe când în somn, când nu gândim, ne lipsește conștiința. De acea zice Caotesius: „Cogito, ego sum“. Ego-ul, ca subiect nu este ceva fenomenal, concret, pasiv, ci metafizic activ.

Pe lângă toate schimbările conștiinței — obiecte sau empirice el sângur rămâne neschimbat și pe lângă infinitul curs al evenimentelor interne el este fix și nemisecat.

Viața noastră face o catenă continuantă de stadii evolutive, în cari ne deosebim după puteri și capacități, dară în conștiința subiectă, ne simțim la bătrânețe tot aceia ce am, fost la tinerețe. Chiar și materia cerebrală a creierilor în procesul organic mereu se substituie prin alta, dară noi din copilărie până pe patul morții ne simțim identici.

Pe când ego-ul empiric în curgerea infinită a timpului, mereu seschimbă, ego-ul-subiect în toată vremea rămâne tot acela. Ca cel-ce mijlocește nexul fenomenelor din viața internă, singur rămâne nemijlocit. El fiind acela, care cunoaște pre cel empiric, prin acțiunea cunoașterii e cauza cunoștințelor și ca atare poate fi numai o forță.

Paralelismul evoluției noastre psihofizice, ne dovedește acest adevăr, cu stringența evidenței. Pe scara psihologică cetim, că puterea intelectuală crește, stă și scade cu cea fizică.

Cine-și opintește musculatura la prea multă muncă fizică, pe lângă oboseala fizică simte și o depresie intelectuală, ca după încordări intelectuale o oboseală fizică, pentru că organele, ca instrumente de muncă, sunt prea uzate, cea-ce demonștră, că unul și același principiu face substratul ambelor vieți. În resumat relevările forțează concluzia stringentă, că sufletul ca principiu de viață este forța universală, ridicată de creator la cea mai supremă potență acțională conforma misiunii finale a omului.

Dară fiindcă omul avea să fie punctul de coincidență al ambelor lumi și făptura cea mai aleasă, de aceia creatorul l'a creat organic, așa de iscusit și așa de conform și de adecvat, ca în cel mai de seamă organ să funcționeze rațiunea, care imprimă sufletului timbrul celei mai alese capacități. Proeminența capului de operă nu constă numai în faptul, că a dotat pre om cu sufletul, însine de existent, pentru că nu este greu a da cuiva din ceia, ce am, ci că organizând materia anorganică i-a creat corpul așa de artistic construit, încât aceeași forță produce în om, după organul, la care este aplicată, tot felul de funcții dela cele mai simple până la colosala ispravă a cunoștinței de Dumnezeu din lucrările sale. Ea constă și în faptul, că corpul material este cooptat, ca mediu pentru viața spirituală și aceasta cu scop educativ, ca omul să folosească materia pentru suprema sa chemare. Teoria substanțialității, care explică viața din simpla subsistență a sufletului, analog cum ni-am explică încălzirea unei sticle din apa caldă turnată într'ansa, nu dă atâta lumină despre mărimea și înțelepciunea creatorului nici atâtea directive morale, ca teoria actualității, care ne deschide o privire adâncă nu numai în minunatul plan, ci și în motivele sale de altminterea nepătrunse.

Una se mulțumește cu credința, alta pătrunde mai adânc în morala ei.

Contra definițiilor aduse de psihologie și de teologie, cari numesc sufletul o *ființă* sau *substanță*, cu legea naturii în mâna am demonstrat, că *el este o forță*.

Spre lămurirea adevărului voiu releva despre conținutul noțiunilor *ființă* și *substanță*.

I. Ființa.

Cuvântul „*ființă*“ se derivă dela substantivatul particip prezent pasiv al verbului „*facio*“ (fior, fiens, factus) și înseamnă ceea ce este produs, spre deosebire de ceea ce este prin sine (ens *ōōv*). Din acest motiv suficient, graiul comun numește „*ființă*“ pe fiecare individ animalic, chiar și pe om.

În puterea acestui uz de vorbire deosebim ființe raționale și neraționale.

Omul dacă este prin sufletul său o ființă liberă, rațională, atunci el singur și ca atare este, o ființă,

dară nu și sufletul său, căci atunci am avea de admis în noi două ființe, ceiace în conștiința de sine nu simțim notat, ci din contră ea ne afirmă unitatea noastră. Deși suntem conștiinți, că în ființa noastră purtăm două firi, dară nu putem admite, că sufletul ar fi o ființă în înțelesul comun al cuvântului.

Prin faptul, că cuvântul „ființă” însămnă ceia, ce este produs, la sufletul primit dela Dumnezeu (Gen. 2. 7) din spiritul său etern, nu-l putem aplica în mod predicativ.

Despre legile logice subiectul fiind echivalent cu suma predicatelor sale, acest concept nu se poate da sufletului ca predicat, pentrucă conține mai mult decât subiectul.

Cunoscând că aceasta definiție n'are rezonament nici după psihologie, ca istorie naturală a gândirei, nici după logică ca morala ei, de aceea nu ne rămâne alt espedient, decât s'o privim la lumina metafizice. Tot ce există în realitatea empirică, ni-se prezintă ca compus din două constitutive: din formele concrete și din miezul metafizic al actualității lor numit și *esență*. Miezul sau esența este subiectul, prin care obiectele există fizic; iară formele concrete sunt obiectivarea concretă a esenței interne. Esența omului este sufletul, care se obiectivează în corpul concret prin fenomenele vitale.

Definiția adusă pentru precizarea continuitivă a noțiunii „suflet”, ca să fie adevărată, conceptul „ființă” are să fie conținutiv echivalentă cu conceptul „esență”, sau cel puțin sub acest concept avem de înțeles numai atâta, cât înțelegem sub cuvântul *esență*.

Prin faptul, că sufletul ca *esență* nu este material, ci sub aceia *esență* înțelegem metafizica forță, sau cauză a manifestăției vitale, de aceea pentru ontologia sufletului rezultă următoarea definiție: „Sufletul este o *esență nematerială*”.

Prin urmare în înțeles de *esență* putem defini sufletul ca o *ființă*, dară altfel nu.

(Va urma).

CRONICA.

Consistor plenar. Joi, la oara 10 a. m. s'a întrunit consistorul plenar al diecezei aradane, sub președinția P. S. Sale episcopului *Ioan I. Papp*. Au participat aसेorii: Dr. Nicolaie Oncu, Gheorghe Popovici, R. Giorogar, Cornel Lazar. Dr. G. Ciuhandu. Traian Vățianu, Terentie Oporeanu, Aurel Petroviciu, Iosif Moldovanu, Vasilie Goldiș, Gerasim Serb, Alexandru Crăciunescu, Fabriciu Manoilă, Gheorghe Feier, Sava Raicu, Petru Truța, Gheorghe Purcariu și Aurel Chelnicianu.

Consistoriul s'a ocupat cu alegerile sinodale, designând comisarii electorali. Terminul alegerilor va fi fixat ulterior de birou.

La prânz asesorii au fost reținuți la masa P. S. Sale.

Agitație regretabilă. „Tribuna” din Arad în felul ei furtunos a deschis colecția pentru nenorociiți din Messina. Bun lucru a făcut prin aceasta, căci este

vorba de cultivarea sentimentului de caritate și de adheziune la leagănul obârșiei noastre. I-am dori să aibă cât mai mari succese, că aceasta e o frumoasă dovadă, că în sânul poporului nostru este vie conștiința de înrudire cu poporul italian. Însă în zelul ei „Tribuna” a depășit de pe terenul legal atunci, când reclamă pentru sine și discurile purtate în biserici la ordinul episcopesc. Atragem atențiunea preoției și a epitropiei parohiale, la datoria lor de a administra bani adunați cu tasul în biserică direct casei conzistoriale, ca nu cumva să complice în nesubordinare față de superioritatea bisericească; iar redacția „Tribunei” o rugăm să se mărginească la colecta afară de biserică, pentru care îi urăm succes bun. Sapienți sat est.

Fondul cultural. Domnul Dr. Ioan Margita, avocat în Geoagiu, a dat pe seama fondului cultural arhidiecezan 100 coroane și s'a obligat a mai da 300 coroane, la oaltă deci 400 coroane.

Act de pietate. Părintele George Lușța din Toracul-mic a dăruit fondului tinerimei seminariale din Arad, suma de 4 cor. 04 fil., drept răscumpărare de cunună pe mormântul regretatului său amic Ioan Micoroiu, fost învățător în Chechiu.

Ce cetesc Basarabeni? Se pare că dintre bătuții de soarte, sub raportul culturai românești, sunt tot Basarabeni. Autoritățile rusești nu le dau voie să cetească, decât vre-o câteva inofensive cărți de rugăciuni, imprimate chirilice. Ultimele broșuri apărute în tipografia din Chisinău cuprind scurte învățături morale ca „Vieața și nevoițele preacuviosului Sarafim”. „Cărți-ca de Bugăciuni”, și alte învățături tălmăcite din rusește de protoiereul Iustin Ignatevici, Tot la Chisinău apare și modesta lor revistă lunară „Luminătorul”, cu cuprins religios. Pe cum să vede deci, lectura Basarabenilor e încă foarte primitivă și foarte puțin promițătoare pentru viitorul acestei aripi rupte din trupul neamului românesc.

Cursuri pentru mașiniști. În muzeul industrial (technologia) din Budapesta, se deschid în zilele acestea cursuri pentru mecanici și mașiniști și anume:

1. 6 cursuri de câte 6 zile pentru conducătorii de motoare electrice 3. 6. cursuri de câte 4 zile pentru conducătorii mașinilor cu acetilen și alte gaze.

În câte un curs să primesc câte 10 ascultători.

Direcțiunea muzeului, care dă toate informațiile, va mai învăța și pe meseriași la folosirea diferitelor mașini noi, ca de pildă pe croitori și păpucari, la mașina de făcut găuri pentru humbi, și altele. Îndemnăm pe ai noștri să ia parte la aceste cursuri.

Necrolog. Subsemnații cu inimă frântă de durere anunțăm că neuitatul nostru tată, frate, socru și moș *Ioan Coroiu* paroh ort. or. român în Vașcău-Bărești după un morb greu și îndelungat a răposat în Domnul la 18/31 Ianuarie 1909 oarele 2 dimineața, în al 58-lea an al etății și al 38-lea an al preoției sale.

Înmormântarea a fost în 20 Ianuarie (2 faur) a. c. la oarele 10 a. m. Fiei somnul lin. Letiția mărit. Cucu, Valeriu, Iuliana, fii. Antița mărit. Cosma soră. Traian Cucu preot, ginere. Ioan Georgiu, Elena, Mărioara, Ana nepoți.

† **Iosif Criste**, proprietar, notar în retragere, preșident al corporațiunii grănițarești din Dobra, membru al Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român, membru în direcțiunea institutelor de credit și economii „Grănițerul” din Dobra și „Progresul” din Ilia, membru în congregația comitatensă, membru în sinodul și comitetul protopresbiteral, și președinte al clubului

partidului național din cercul Dobrei, a decedat în mod subit în 16/29 Iunie a. c. în etate de 61 ani, în al 29-lea an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești i-au fost depuse spre vecinică odihnă în cimiterul gr. or. din Dobra, eri, Duminică, în 12/31 Iunie a. c.

Cronică bibliografică.

În „Tipografia arhidiecezană“ a apărut „Calea spre Dumnezeu“ contemplațiuni asupra dumnezeirii și asupra adevărului divin de cunoscutul scriitor bisericesc rus G. S. Petrov, traducere de T. V. Păcățianu. Aceasta e a doua lucrare în traducere românească din bogata activitate literară a distinsului scriitor. Prețul 1 cor.

Institutul de arte grafice și editură „Minerva“ în urmărirea unei ținte ideale a pus la dispoziția cărturarilor noastre o nouă serie de publicațiuni în volume mici.

A apărut până acuma 18 n-re 30 bani numărul. Cei trei n-ri din urmă conțin traducerea romanului Taras Bulbas, de Gogol, în care acest romancier rus ne povestește cu multă plasticitate lucruri interesante din viața cazacilor.

Nr. 18 conține câteva schițe esite din peana cunoscutului prozator Al. Gh. Doinaru. Primul volum de schițe al d-lui Doinaru apărut tot în editura „Minervei“ a făcut impresie plăcută în pătura literaților noștri și institutul de editură a făcut un bun serviciu, publicând în ediție și mai ieftină, decât cea veche astfel de produse literare, din cari reese în perspectivă spiritul vieții românești.

În „Biblioteca scriitorilor români“ edată tot de acest institut a mai apărut volumul al III-lea din criticele d-lui Titu Maiorescu.

A mai insistă asupra valorii acestei opere cari a devenit o normă fixă în literatura noastră e superfluu, cel mult putem aduce laudă institutului „Minerva“ pentru publicarea acestor „Critice“ în ediție populară, ca astfel să poată pătrunde și mai bine în pătura cărturarilor noastre, ideile sănătoase și competente ale d-lui Maiorescu.

„Safo“ de Alphonse Doudet; moravuri pariziene traducere de Gârleanu. Ne arată cum generația tânără din provincie neatinsă de curentele imoralități ajungând în societățile stricate să depravează.

În urma plugului de Sandu Aldea ed. II. Distinsul nostru novelist ne redă viața țaranului dunărean în trăsuri foarte plastice. Prima ediție a fost bine primită de publicul celitor, dovadă este epuizarea ediției prime în timp destul de scurt.

Albina revistă populară Nr. 16 cu un conținut bogat, din care remarcăm: „Unirea“ (principatelor) a IV-a povestire, scrisă cu multă dragoste și iubire de neam, de distinsul nostru prozator M. Sadoveniu. Tot frământările politice de pe timpul acesta le expune în graiul poporului și Grig. Teodosiu.

Natura revistă științifică Nr. 4 conține biografia naturalistului Darwin, este de remarcat că tocmai acum în 12 Februarie să implinesc 100 de ani dela nașterea lui; ziua aceasta o va sărbători Anglia în memoria acestui bărbat de știință. În alte câteva pagini să ocupă cu navigațiunea submarină și navigațiunea aeriană, care frământă în mare măsură spiritul inventator al apusului.

Luceafărul Nr. 3, cu următorul sumar: A. B. Episcopul Ioan Popasu. Octavian Goga, Sonet (poezie). I. Agârbicianu, Frâncica (novelă). D. Marcu, Imn Soarelui (poezie). Victor Eftimiu, Cântec vechiu (poezie). Ioan Adam, Poeme în proză: Floarea Soarelui... I. U. Soricu, Pierde-vară (poezie). Pagini străine: Edgar Allan Poe (1809—1909). Inimă trădătoare. I. Enescu, Pastel (poezie). Aron Cotruș, Cântec (poezie). Dări de seamă: Al. Cazaban: Chipuri și suflete. — Departe de oraș. (O. C. T.) M. Sadoveanu: O istorie de demult. (A. C.) Cronică: Artă națională. Wildenbruch. Conferințele și seratele Asociațiunii. Ilustrațiuni: Episcopul Ioan Popasu. Femeie din Poiana (Sibiu). Țărancă din Săcădate (Sibiu). Călușeri din Gura-Răului. Port din Poiana-Sibiului (1870). Vedere din România: Pe malul Jiului. Edgar Allan Poe (1809—1909). Tâmplă de biserică (Caracal) de dl arhitect Clavel.

Ipolit Vorobchievici: Sfânta Mănăstire Dragomirna (Schiță istorică) 1908 Suceava. Tipografia societății „Școala Română„. — Aceasta broșură de 63 de pagini conține „non multa sed multum„. În multe privințe e cu anevoie a scrie o istorie detaliată a uneia din mănăstirile noastre, deoarece lipsesc documentele necesare. Și totuși a întreprins autorul acestei broșuri să schițeze istoria Dragomirnei, și noi cu bucurie trebuie să o mărturisim, că i-a succedat! Recomandăm cu căldură broșura Prea Cuviosului Ipolit, căci e în adevăr o lucrare critică și sirguincioasă și înainte de toate deamă de imitat!

Candela

Inscripții școlare

conform ordinațiunii ministrului de culte și instrucțiune, precum și a forurilor bisericești-școlare, se află spre vânzare la:

Librăria diecezană din Arad.

Prețul 8 coroane.

Concurse.

Pe baza rezoluției Ven. Conz. Nr. 2587/1908 și în urma publicării prime de concurs fără rezultat, prin aceasta se publică din nou concurs pentru parohia a doaua vacantă de *clasa I* din *Taut*, cu termen de **30 zile** dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

1. Jumătate sesie pământ parohial extravilan. 2. Pentru bir 200 cor., în bani gata dela cult. 3. Stolele îndatinate anume: dela botez 80 fileri, molitva 14 fil., feștanie 26 fileri, dela cununii 2 cor., dela înmormântări până la 7 ani 2 cor., dela 7—15 ani 4 cor., iar dela 15 ani în sus 6 cor., având prețul pentru aceasta plată a săvârșii și slujba eșirii sufletului și sfințirea casei, pentru cetirea unui evangelist (stălp) cu liturgie și sfințirea casei va avea 12 cor., fiecare evanghelie pe drum 4 fil., la pomeni 26 fil., dela alte servicii obvenind și extrase, după uzul local anterior. 4. Congrua pentru cl. I 1329 cor., 80 fil.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie sunt poftiți a-și înainta recursurile lor ajustate regulamentar la oficiul protoprezviteral în Butyîn cu observarea §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii, având a se prezenta în s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în oratoric și rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Trăian I. Magier* protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru deplinirea parohiei *Jaca* (Zsáka) devenită vacantă prin strămutare, prin aceasta să scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1) Casa parohială cu supraedificatele și intravilan, 2.) Pământul parohial arător și fânaț dinpreună cu competița de pășune 28 jug. 1338 □. 3.) Competița de bir, 15 cub. grâu de pâne, 4) Stolele dela funcțiunile obveninde după uzul din trecut. 5.) Intregirea dela stat 1310 Cor 40 fil. pentru preoți cu 8 clase.

Contribuțiunea erarială după pământul parohial o solvește comuna bisericască. Alegându-l preot va avea să catehizeze la școala eventual la școalele din loc, precum și a conduce socoțile bisericăști-scolare, fundaționale precum și toate afacerile scripturistice ale parohiei, fără a pretinde pentru acestea lucrări, altă remunerațiune dela parohie ori dieceză.

În fine să notează că preotul alegând va avea să rebonifice fostului paroh, de prezinte protopop al *Vaşcăului*, pentru investirile făcute de acesta la parohie, suma de 100 cor.

Parohia fiind de clasa *primă* (I) dela recurenți să recere cvalificațiunea prescrisă în §-17 p. I. al Regulamentului pentru parohii. Recursurile ajustate cu documentele originale de cvalificațiune sunt a să înainta Prea Onor. oficiu protopopesc în Oradea mare; iar recurenții vor avea să se prezinte cu observarea §-ului 20 din Regulament în vre-o Duminică ori sârbătoare în s. biserică din loc spre ași arăta dexteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți dela școala confesională din *Monoștur* (protoprezviteratul *Timișorii*), devenită vacantă prin pensionarea învățătorului *Nicolae Luchin* se scrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele anuale sunt: 1) în număr 1000 (una mie) coroane, ce se vor răspunde din cassa cultului; 2) pentru conferință și scripturistică 20 cor.; 3) locuință în natură: 2 chilii o cuină și o cămară; 4) din intravilanul pe care e zidită școala, afară de curte, teritorul îngrădit $\frac{1}{4}$ jugher grădină; 5) dela înmormântări unde va fi poftit una cor.; 6) cvinvenalul legal la timpul său se va cere dela stat. 7) pentru curatorat și încălzitul salei de învățământ se va îngriji parohia.

Dela recurenți se cere cvalificațiunea prescrisă și declarațiunea, că de când reflectează la cvinvenal și la câte cvinvenale e îndreptățit prin lege? Alesul va fi obligat a conduce strana regulat, precum și a instrui elevii dela școala sa în cântările ceremoniale, fără altă remunerație.

Recursurile ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial sunt a se înainta la Prea On. Oficiu protoprezviteral în *Timișoara* (Temesvár) și vor avea să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și în tipic.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în *Monoștur* la 17/30 Ianuarie 1909.

Comitetul parohial.

Cu consenzul protoprezviterului: *Dr. Tr. Putici*, inspector de școale.

—□—

1—3

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor gr.-or. rom. din Arad, de dto 12/25 Aug. Nr. 5082/1908, prin aceasta se eserie concurs, cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în „Biserica și Școala“, pentru capelania temporală de **clasa II. din Buzad**, sistemizată pe lângă veteranul paroh *Andrei Popovici* de acolo. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) jumătate din toate venitele parohiei și unume: a) sesiunea parohială, b) birul preotesc de fiecare număr de casă 15 l. grâu, c) stolele usuate, d) cuartir în casa bisericii împreună cu grădină de legumi. — Alesul va suportă din al său dările publice, după cvota ce o va beneficia.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt avizați să-și sustearnă recursurile lor instruate cu documentele prescrise în alinia a doua a §-lui 17. din Reg. pentru parohii, adresate comitetului par. din Buzad, pe calea oficiului par. protopopesc din *Lipova* (Lippa).

În terminul susindicat, pe lângă observarea dispozițiunei din §. 20 a suscitului Regulament, reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Buzad, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric.

Buzad, 8/21 Sept. 190 .

Andrei Popovici m. p.,
preș. com. par.

Ioan Luca m. p.,
not. com. par.

În conțelegere cu *Ioan Cimponeriu* m. p., adm. protop.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunei Ven. Conzistor dto 23 Decemvre 1908. Nrul 8169/908. se eserie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan, pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în *Ghiroda*, (pprezbiteratul *Timișoarii*) în urma trecerii la cele vecinice a parohului *Ioan Pop*.

Beneficiul parohial se compune din folosirea sesiunei parohiale și a căsii parohiale, după cari alesul va avea să poarte dările publice, apoi din stola normată și din birul uzitat dinpreună cu întregirea dotației preoțești dela stat conform stabilirii coalelor de fasiune. Văduva preoteasă se bucură de drepturile din §. 12 din Regulamentul pentru parohii.

Dela recurenți, se cere cvalificațiunea prescrisă în §. 17, alinea primă a Regulamentului pentru parohii. Reflectanții vor avea să se prezinte în s. biserică din loc cu observarea §. 20, din Regulamentul pentru parohii, spre a-și arăta dexteritatea în rituale și în omiletică. Recursurile sunt a se înainta la Prea On. oficiu pprezbiteral în *Timișoara-Fabric* (Temesvár-Gyárváros).

Dat din ședința comitetului parohial ținută în *Ghiroda*, la 15/28 Nov. 1908.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb. *Dr. Tr. Putici*.

—□—

2—3

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor aradan de sub Nr. 3036. B. 1908, pentru îndeplinirea parohiei vacantă **T.-Cărand** de a **II-a clasă** se publică concurs cu termen de alegere la **30 zile** dela prima publicare.

Dotațiunea constă: 1) 12 jug. catastr. pământ arător cu compet. de pășunat și pădure. 2) dela 130 căsi câte jumătate măsură cucuruz, ca bir. 3) stolele: îngropăciune mare, cu deslegare 8 cor., îngropăciune mică 2 cor., botez 1 cor., feștanie 40 fil. 4) întregirez

dotațiunei dela stat la cel fără VIII. clase: 389 cor. 21 fl., în care e scotit și relutul de quartir.

Alegândul preot conform §-lui 12 din Regulamentul pentru parohii, jumătate din beneficiul său va avea al da orfanilor decedatului preot Andrei Marchiș până la împlinirea anului dela moartea acestuia.

Reflectanții documentele lor adresate comitetului parohial, au a-le înaintă la subscrisul în F.-Győrös, având până la alegere a se prezentă la sf. biserică din Cărand spre a cântă, predică ori celebră

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Petru Serb* m. p., protopop.

—□— 2—3

Pe baza rezoluțiunei Ven. Conzistor dtto 23 Dec. 1908 Nrul 8113/908 se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în *Izvin* (pprezviter. Timișorii), prin strămutarea parohului Vasilie Terebent, cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Beneficiul parohial consistă din folosirea sesiunei parohiale și a venitelor de ștolă și bir cum s'au stabilit în coalele de fasiune din partea Înaltului Guvern.

Parohia fiind de **clasa I** (primă) dela recurenți se cere evalueațiunea prescrisă în §. 17 al Regulamentului pentru parohii, alinea primă. Sarcinile publice după beneficiu le supoartă alesul.

Recursele ajustate cu documente originale sunt a se înaintă la Prea On. Oficiu protoprezviteral în Temesvár Gyárváros (Timișoara-Fabric). Reflectanții vor avea să se prezente cu observarea §. 20 din Regulamentul pentru parohii în sf. biserică din loc ca să-și arate desteritatea rituală și omiletică.

Alesul fără altă remunerație va fi obligat să catihizeze în ambele școale confesionale din comună.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Izvin la 30 Noemvre 1908.

Comitetul parohial.

Cu consenzul protoprezbiterului: *Dr. Tr. Putici.*

—□— 3—3

În temeiul rezoluțiunei Venerabilului Consistor dtto 23 Decemvre 1908 Nrul 8114/908 se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în *St. Andras* (Temes Szent András, pprezv. Timișorii), prin moartea parohului Iosif Rădneanș, cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Beneficiul se compune din folosirea sesiunei parohiale și a venitelor uzuuate de stolă și de bir, cum se vor stabili aceste în coalele de fasiune din partea Înaltului Guvern.

Dela recurenți se cere evalueațiunea pentru parohii de **clasa II-a** (doua), cum prescrie Regulamentul pentru parohii în §. 17 alinea a 2-a. Alesul fără altă remunerație e obligat să catihizeze la școala confesională din comună și să supoarte sarcinile publice după beneficiul său parohial.

Recursele ajustate cu documente originale sunt a se înaintă la Prea On. Oficiu protoprezviteral din Temesvár-Gyárváros (Timișoara-Fabric). Reflectanții vor avea să se prezente cu observarea §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii în sf. biserică din loc spre a-și arată desteritatea în rituale și în oratoria bis.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în St. Andraș la 1/14 Decemvre 1908.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezv.: *Dr. Tr. Putici.*

—□— 3—3

În urma rezoluțiunei Venerabil. Conzistor N-rul 6066/908 se escrie de nou concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din *Bucovaș* (pprezv. Timișorii), care parohie începe dela N-rul 1 și continuă incluzive până cu N-rul 92 în stânga drumului ce duce spre Moșnița, cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan. Ca reflectanți să admit și recurenți cu evalueațiunea de clasa a treia.

Beneficiul se compune din folosirea sesiunei parohiale, stolele și birul uzuuat, un altcum și întregirea dela stat conform evalueațiunei. Dările publice și evalueațiunea după beneficiul parohial le va solvi alesul.

Reflectanții pe lângă observarea §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii au să se prezente în sf. biserică spre a-și arată desteritatea rituală și omiletică. Recursele ajustate cu documentele prescrise sunt a se așterne la Prea On. Oficiu protoprezviteral al Timișorii. Alesul va avea să provadă fără altă remunerație catihizarea în școala confesională alternativ cu celalalt paroh.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Bucovaș la 26 Octomvrie (8 Novembrie) 1908,

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezv. *Dr. Tr. Puticiu.*

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din *Rieni* — tractul Vașcoului — prin aceasta se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: în bani 400 cor. cvartir și grădină.

Ceice doarese a reflectă la acest post sunt poștiți a-și trimitte rugările, ajustate conform regulamentului și adresate Comitetului parohial, oficiului ppesc ort. rom. în Vaskoh, iar în vre-o Duminecă ori sărbătoare trebeue să se prezenteze la s. biserică din Rieni spre a se face cunoscut poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popovicu* adm. protopopesc.

—□— 3—3

Licitațiune minuendă.

În urma rezoluțiunei Venerabilului Consistor dtto 15/28 Noemvre 1908 N-rul 7559/908 prin aceasta se escrie concurs de licitațiune minuendă pentru zidirea unei nouă biserici și pentru iconostas în *Becicherecul-mic* (Kis-Becskerek, protoprezviteratul Timișorii) cu terminul pe ziua de **30 Ianuarie (12 Februarie)** 1909 la 10 oare a. m., în școala confesională d'acolo.

Planurile și prelinimarele de spese se pot vedeă la concernintele oficiu parohial. Condițiunile de licitațiune se vor publică și înainte de începerea licitațiunei.

Prețul de esclamarie pentru zidirea bisericei este 13.194 cor., iar pentru iconostas 2290 cor.

Reflectanții vor avea să depună vadiul de 10% (zece), ori în numărări ori în hârtii de valoare, ce sunt primite și la întreprinderi de ale statului.

Comitetul își rezervă dreptul de a da lucrările în întreprindere, fără privire la rezultatul licitațiunei, acelu reflectant, care dă mai multă garanță materiă și morală. Pentru participare la licitație comuna bisericească n'are nici un obligament față de licitanți.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Becicherecul-mic la 7/20 Decemvrie 1908.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb. *Dr. Tr. Puticiu.*